

lærerne er lønede i nogen Maade in natura. Landsbylærerne faar Bolig og Have, mod at der fradrages et forholdsvis lille Beløb, hvorimod den fortsatte Stigning, der navnlig paa Huslejens Omraade har fundet Sted, med hele sin Tyngde hviler paa Købstadlærerne.

Ogsaa et andet Spørgsmaal tror jeg skal overvejes i Fremtiden, Spørgsmaalet om den lige Løns Princip. Vi er her kommet ind paa en Lovgivning, som jeg tror har vist sig ikke at have opfyldt det Formaal, den skulde. De ugifte Lærere og Lærerinder, navnlig i Byerne, er i høj Grad gunstigere stillede end deres Kolleger, der har stiftet Familie. Spørgsmaalet har tidligere været behandlet ved denne Finanslovbehandling. Venstres ærede Ordfører (Brorsen) mener, at man skal ordne Spørgsmaalet gennem et Forsørgertillæg, mit Partis Ordfører (Rode) mener, at man skal ordne det gennem en Beskatning. Jeg ved ikke, hvilket af disse Principper man skal slaa ind paa; jeg har mine Tvivl med Hensyn til den af mit Partis Ordfører foreslaaede Ordning, jeg tror ikke, det vil kunne lykkes at løse dette Spørgsmaal ad Beskatningsvejen. Men jeg imødeser de Forslag, som fremkommer, naar man skal behandle dette Spørgsmaal, og først derefter vil jeg tage Stilling dertil.

Ligesom en Række tidligere Talere vil jeg lægge et godt Ord ind for de gamle Pensionister. Vi bør komme disse gamle Mennesker til Hjælp. Blandt andet indenfor Lærerstanden er der en Del gamle Mennesker, som i dette Øjeblik har det meget smaat, og jeg mener, at vi bør række dem en hjælpende Haand. De har ofte for daarligt Husly, og i mangfoldige Tilfælde er de saaledes stillede, at man snarest muligt bør komme dem til Hjælp. Der er 300—400 gamle Lærere og enkelte Lærerinder, som er i Alderen oppe omkring 75 Aar, og som er pensionerede, før Lønningsloven af 1908 traadte i Kraft. Disse gamle Mennesker har en overordentlig ringe Pension; deres eneste Haab er nu Lovgivningsmagten, de venter, at man herinde paa Rigsdagen vil se paa dem med Forstaaelse og yde dem den Støtte, som er en absolut Nødvendighed.

Jeg vil gerne gøre et Par Bemærkninger om Valgloven. Den højtærede Indenrigsminister har bebudet, at han vil nedsætte en Kommission, som skal behandle hele Valglovsspørgsmaalet. Venstres Ordfører var ogsaa inde paa Spørgsmaalet, han mente, vi skulde vende tilbage til det gamle Princip med Ermandskredse. Jeg tror ikke, vi skal vende tilbage dertil. Jeg vil ikke bruge saa stærkt et Ord, som den franske

Parlamentariker Briand en Gang anvendte; da man behandlede dette Spørgsmaal i det franske Parlament, udtalte han, at Ermandskredssystemet var det politiske Livs stillestaaende Pøl. Dette Udtryk er maaske for stærkt, men jeg tror, at hvis Venstre mener, at vi skal tilbage til Ermandskredsen, maa Venstre begynde at gøre sig fortrolig med den Tanke, at dette lader sig ikke gøre. Navnlig efter de sidste Valg har jeg undersøgt, hvorledes andre Landes Valgordninger virker med Hensyn til Forholdsmæssighed, og jeg tror at kunne sige, at der i Øjeblikket ikke er nogen Valgordning i noget Land, hvor Forholdsmæssigheden bliver opnaaet i saa høj Grad som ved den danske. Det er her hos os saaledes, at der ikke er noget Parti, som har Ret til et fuldt Mandat mere, end det har paa Rigsdagen i dette Øjeblik; dette er ikke Tilfældet i noget af alle de Lande, hvis Forhold jeg har undersøgt, der er det saaledes, at de store Partier almindeligvis har en Del flere Mandater, end de forholdsmæssig kan gøre Krav paa.

Jeg kan begribe, at Venstre ser tilbage paa den Tid, da det havde det saa gyldent, at det sad med et ret stort Overtal af Mandater her paa Rigsdagen, som Partiet i og for sig ikke havde Stemmer til; men jeg tror ikke, at de øvrige Partier paa Rigsdagen vil være interesserede i at komme tilbage til det igen. Jeg vil navnlig minde om det sidste Valg, da vi havde Enkeltmandskredssystemet, nemlig i 1913, hvor Forholdet var det, at det daværende Højreparti med 81 404 Stemmer kun fik 7 Mand valgt, hvorimod det radikale Venstre med 67 903 Stemmer fik valgt 31. Det er Enkeltmandskredssystemet i Renkultur, og jeg kunde tænke mig, at særlig de Konservative ikke vilde være stærkt interesserede i at risikere at komme tilbage til noget tilsvarende som den Gang. Den nuværende Valgordning mener jeg ogsaa er omternt saa god, som den overhovedet kan blive. Jeg tror ikke, det er muligt nogen Sinde at faa en Valgordning, som der ikke kan siges noget ufordelagtigt om. En af de Ting, man sagde om den nye Valgordning, før den kom, var dette, at den vilde give Plads for en hel Mængde smaa Partier med Særinteresser. Dette har ikke holdt Stik, det har vist sig, at de 4 store Partier, som sad i det danske Folketing, før vi fik den nye Valglov, endnu sidder og dominerer overvældende her; her er kun et lille Parti, Erhvervspartiet, kommet ind siden, og dette Parti, tror jeg, vil hurtigt forsvinde af Salen, navnlig hvis det, hvad det har gjort indtil dette Øjeblik, binder sin Skæbne